

Luonnos jätetaksaksi 1.1.2020 alkaen

Palvelupäällikkö Saija Pöntinen Alueelliset jätehuollon viranomaispalvelut

Kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon taksa

Jätelain 32 §:n mukaisesti kunta vastaa asumisessa sekä kunnallisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta. Samoin kunta vastaa liikehuoneistoissa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta, kun jäte kerätään yhdessä em. jätteiden kanssa.

Kunnan on perittävä jätelain 78 §:n mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille jätehuoltotehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätelain 79 §:n mukaan jätemaksun perusteista määrätään kunnan (kunnan jätehuoltoviranomaisen) hyväksymässä jätetaksassa.

Jätemaksuilla katetaan kunnallisen jäteyhtiön, Jätekukon, järjestämät yhdyskuntajätehuollon palvelut, kuten jätteiden keräys, kuljetus ja käsittely, viestintä ja palveluneuvonta sekä jätehuollon kehittäminen. Jätemaksuilla katetaan myös lakisääteisten jätehuollon viranomaistehtävien hoitaminen.

Jätetaksan mukaisten maksujen on jätelain 78 §:n mukaan vastattava kunnan tarjoamaa jätehuollon palvelutasoa ja mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Taksan valmistelu ja päätöksenteko

Laskelmat eri jätehuoltopalvelujen kustannuksista on tehty kunnallisessa jäteyhtiössä. Taksa on valmisteltu näiden laskelmien pohjalta jätelautekunnan viranhaltijoiden toimesta tehden yhteistyötä jäteyhtiön kanssa.

Jätelautekunta voi jätelain sallimissa puitteissa itsenäisesti määritellä maksupolitiikan ja maksujen nimikkeet, kohteet ja suuruuden. Lautekunta ei voi kuitenkaan hyväksyä laillisesti takkaa, jolla ei katettaisi kunnallisen jäteyhtiön toimintaa jätelain, yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen nojalla. Jäteyhtiö toimii tehdyn osakassopimuksen mukaisesti omakustannusperiaatteella eli kaikki kustannukset katetaan jätemaksuilla.

Jätelautekunnan alaisuudessa toimiva viranhaltija määrää jätemaksut kiinteistön haltijoille jätetaksan mukaisesti siten kuin jätelain 81 §:ssä säädetään. Tavallisesti määrääminen tehdään hyväksymällä maksuunpanoluettelot. Jätemaksut suoritetaan jäteyhtiölle, joka toimii jätelautekunnan lukuun hoitaen laskutuksen ja maksukertymien seurannan.

Käsittelyssä on nyt taksaluonnos. Kuntalaisille ja muille, joihin asia voi vaikuttaa, varataan hallintolain 41 §:n mukaiset vaikutusmahdollisuudet taksaan. Tarpeellisten muutosten jälkeen 1.1.2020 voimaan tuleva taksa tuodaan hyväksyttäväksi jätelautekuntaan.

Jätetaksan rakenne ja hinta-alueet

Jätetaksan rakenne kotitalouksille pysyy ennallaan: jätemaksu koostuu 1) asuinhuoneisto- ja vapaa-ajan asuntokohtaisesta perusmaksusta ja 2) järjestetyn jätehuollon maksusta. Järjestetyn jätehuollon maksu on maksu jäteastioiden tyhjennyksistä taikka aluekeräyspisteen tai korttelikeräyksen käytöstä. Lisäksi erikseen on määritelty lisäpalvelumaksut ja lajitteluasemien vastaanottomaksut.

Jätehuollossa yhteistyötä tekeviin kuntiin on tarkoituksenmukaista hyväksyä mahdollisimman pitkälti sama taksa. Jos kuitenkin jätehuollon kustannukset poikkeavat paljon eri kuntien välillä, ovat alueittaiset erot taksassa perusteltuja. Jätelautekunnan toiminta-alueella kaikissa kunnissa on käytössä yhtenäiset perusmaksut, aluekeräyspistemaksut ja lajitteluasemien vastaanottomaksut. Sen sijaan jäteastioiden tyhjennyshinnoissa on voimassa kaksi hinta-aluetta: 1) Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki ja 2) muut kunnat. Nämä hinta-alueet säilytetään edelleen.

Perusmaksu

Asuinhuoneisto- ja vapaa-ajan asuntokohtainen perusmaksu säilyy taksassa entisellä tasolla. Perusmaksut on pidetty ennallaan vuodesta 2017 lähtien. Perusmaksu koostuu entiseen tapaan perusosasta ja jätelautekuntaosasta.

Perusmaksun *perusosalla* katetaan kotitalouksien vaarallisten jätteiden keräys, lajitteluasemien rakenteet ja ylläpito, kunnallisen jäteyhtiön järjestämät hyötyjätteiden keräyspisteet (Rinki-ekopisteverkostoa täydentävät ekopisteet) sekä viestintä, neuvonta ja jätehuollon asiakasrekisterin ylläpitotyö. Perusmaksun *jätelautekuntaosalla* katetaan yhteisen jätehuoltoviranomaisen eli jätelautekunnan toiminta.

Jäteastioiden tyhjennysmaksut

Jäteastioiden tyhjennysmaksut ovat maksuja kiinteistökohtaisten tai kiinteistöjen yhteisten kimppa-astioiden tyhjennyksistä. Sekajätteen tyhjennysmaksu muodostuu kuljetus- ja käsittelyosasta. Kuljetusosalla katetaan sekajätteen keräyksen ja kuljetuksen (ml. jäteastiapalvelun ja astiapesujen) kustannuksia. Käsittelyosalla katetaan sekajätteen käsittelykustannukset (siirtokuormaus ja poltto energiahyötykäyttöön) sekä osin hyötyjätteiden keräyskustannuksia. Sekajätteen käsittelyosalla katetaan myös kunnallisen jäteyhtiön hallinnon, asiakaspalvelun, toimitilojen ja tietojärjestelmien kustannuksia, jätekeskuksen kiinteitä kustannuksia sekä jätehuollon kehittämistä. Kun kiinteät kustannukset ja osin hyötyjätehuollon kustannuksia katetaan sekajätteen maksuilla, kierrätettävien hyötyjätteiden tyhjennys hinnat pidetään edelleen alhaisella tasolla ja taksalla kannustetaan jätelain mukaisesti etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Käsin siirrettävien sekajäteastioiden tyhjennys hinta pidetään taksassa ennallaan. Nämä hinnat ovat olleet samat vuodesta 2017 alkaen. Vaikka kuljetuskustannuksiin tulee indeksikorotus (1,34 %) vuoden 2020 alussa, on jäteastiatyhjennykset saatu kilpailutettua siten, ettei tyhjennys hintoja ole tarvetta nostaa indeksikorotuksen

03.10.2019

myötä. Sekajäteastioiden tyhjennysmäärien arvioidaan hieman pienenevän, koska muovipakkausten keräys on laajenemassa, mikä vaikuttaa vähäisessä määrin sekajätetuollon kokonaiskustannuksiin.

Nostoperusteisesti tyhjennettävien sekajätteen syvä- ja pintasäiliöiden tyhjennyshintoja on mahdollista laskea, sillä säiliöiden määrän lisääntyä niiden tyhjennyskustannukset ovat uusissa kuljetusurakoissa laskeneet erityisesti tiiviisti rakennetuilla alueilla. Hintoja lasketaan 13–34 % - suurin hinnanalennus kohdistuu pieniin säiliöihin, joilla kuljetuskustannus muodostaa ison osan tyhjennyshinnasta. Hintojen laskeminen pienentää jonkin verran käsin siirrettävien jäteastioiden ja nostoperusteisesti tyhjennettävien säiliöiden tyhjennysmaksujen suhteellista eroa. Koska säiliöiden tyhjennys vaatii enemmän aikaa kuin käsin siirrettävien jäteastioiden tyhjentäminen, on yksi tyhjennyskerta kuitenkin aina kalliimpi kuin vastaavan kokoisen jäteastian tyhjennys. Tyypillisesti säiliöt ovat käsin siirrettäviä jäteastioita huomattavasti isompia.

Biojätteen tyhjennyshintaa kompensoidaan voimassa olevan taksan tapaan jatkossakin sekajätteen tyhjennyshinnalla siten, että biojätteen käsittelyn kustannukset (käsittely biokaasulaitoksella sekä biopussijakelu) katetaan sekajätteen maksuilla. Biojäteastian tyhjennyshinta kattaa näin ollen ainoastaan biojätteen keräyksen ja kuljetuksen kustannukset. Tällä tavalla kannustetaan biojätteen erilliskeräykseen. Biojäteastian tyhjennyshintaa laskettiin vuoden 2019 taksaan ja se säilytetään nyt ennallaan.

Lasipakkausten ja metallin erilliskeräykseen kannustetaan edelleen tarjoamalla tyhjennykset veloitukselta, jotta nämä jätelajit saataisiin mahdollisimman kattavasti kierrätykseen ja pois energiana hyödynnettävän sekajätteen joukosta. Käytännössä keräyksen ja kuljetuksen kustannukset katetaan sekajäteastioiden tyhjennysmaksuilla. Lasipakkausten ja metallin käsittelystä ei tule kustannuksia, sillä ne luovutetaan pakkausten tuottajille veloitukselta.

Kartonki- ja muovipakkausten tyhjennyshinnalla katetaan keräyksen ja kuljetuksen kustannukset. Näiden jätelajien osalta kustannuksia ei tule käsittelystä, koska ne luovutetaan pakkausten tuottajille ilman maksua. Käsin siirrettävien jäteastioiden tyhjennyshintoja laskettiin vuoden 2019 taksaan ja ne säilytetään nyt ennallaan. Muovipakkausten keräyksen laajentuessa kuljetuksen kokonaiskustannukset kasvavat, mutta nämä kulut saadaan katettua muovipakkausten tyhjennysmaksuilla.

Kuopiossa, Siilinjärvellä ja Pieksämäellä lasketaan biojätteen sekä kartonki- ja muovipakkausten syvä- ja pintasäiliöiden tyhjennyshintoja, koska näillä alueilla, joilla säiliöitä on eniten, niiden tyhjennyskustannukset ovat laskeneet. Muissa kunnissa näitä hyötyjätteiden syvä- ja pintasäiliöiden tyhjennyshintoja laskettiin huomattavasti vuoden 2019 taksaan, eikä perusteita hinnan alentamiselle vuodelle 2020 ole. Näin ollen muissa kunnissa hyötyjätteiden syvä- ja pintasäiliöiden tyhjennyshinnat pysyvät ennallaan.

Aluekeräyspistemaksut

Aluekeräyspistemaksu on asuinhuoneisto- ja vapaa-ajan asuntokohtainen käyttömaksu, joka oikeuttaa Jätekuon ylläpitämien sekajätteen aluekeräyspisteiden käyttöön. Pisteiden käyttäjiksi liittyvät ne yhden tai kahden asunnon vakituiset asuinkiinteistöt ja vapaa-ajan kiinteistöt, joilla ei ole käytössä omaa jäteastiaa tai kimppa-

03.10.2019

astiaa. Aluekeräyspistemaksulla katetaan keräyspisteiden rakentaminen ja ylläpito (esim. siivous- ja kunnossapitokustannukset) sekä jäteastiatyhjennykset eli sekajätteen käsittely- ja kuljetuskustannukset.

Aluekeräyspisteen käyttöön oikeuttava maksu on jokaisessa osakaskunnassa saman-
suuruinen. Maksuissa on entiseen tapaan kolme luokkaa: vakituisen asunnon maksu, ympärivuotisesti käytettävän vapaa-ajan asunnon maksu ja vain kesäaikana (1.5.–30.9.) käytettävän vapaa-ajan asunnon maksu. Aluekeräyspistemaksut pidetään ennallaan.

Korttelikeräyksen käyttömaksut

Korttelikeräys on asuntoaluekohtainen, keskitetty jätteenkeräysjärjestelmä. Korttelikeräyksessä asuinalueelle järjestetään korttelikohtaiset tai usean korttelin yhteiset jätteenkeräyspisteet, joissa kerätään sekä sekajätettä että kierrätettäviä hyötyjätteitä. Kaikki asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöt käyttävät korttelikeräyksen alueilla Jätteenkeräyksen järjestämiä keräyspisteitä, eikä alueilla ole käytössä kiinteistökohtaisia jäteastioita.

Korttelikeräys on toteutettu Siilinjärven Taivallahteen rakenteilla olevalle asuinalueelle ja se on tarkoitus toteuttaa myös Kuopion Savilahden alueelle. Korttelikeräys voidaan ottaa käyttöön myös muilla uusilla asuinalueilla, kun se otetaan huomioon alueen suunnittelussa ja toteuttamisesta sovitaan kunnallisen jäteyhtiön kanssa.

Asuntoaluekohtaisen jätteenkeräyksen käyttömaksuihin esitetään jatkossa erilaiset maksuperusteet eri tyyppisille alueille. Pientalovaltaisilla alueilla käytössä on aluekeräyspistemaksujen kanssa yhtenäiset käyttömaksut, joilla katetaan kaikki korttelikeräyksen rakentamisen ja ylläpidon sekä jätteiden keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn kustannukset. Kerros- ja rivitalovaltaisilla alueilla asuntokohtainen kiinteä vuosimaksu voisi ylittää kustannukset, koska yhden jätteenkeräyksen käyttäjinä on näillä alueilla huomattavasti useampia asuinhuoneistoja kuin pientalovaltaisilla alueilla. Asukkaille tulee näillä alueilla edullisemmaksi se, että vain korttelikeräyksen rakentamisen ja ylläpidon kustannukset katetaan kiinteällä maksulla, kun taas tyhjennysmaksut jaetaan kiinteistöjen kesken toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

Koska korttelikeräys on uusi, vasta käyttöönottovaiheessa oleva järjestelmä, maksuperusteiden toimivuutta tullaan seuraamaan, kun asukkaat alkavat käyttää järjestelmää. Tarpeen mukaan taksaa muutetaan kokemusten pohjalta. Tarkoitus joka tapauksessa on, että korttelikeräyksen kustannukset saadaan katettua järjestelmää käyttävien asiakkaiden jätemaksuilla.

Lisäpalvelujen maksut

Asiakkaiden tilaamille jätehuollon lisäpalveluilla on määritelty taksassa erilliset maksut. Lisäpalvelumaksuja määräytyy asukkaille myös tilanteissa, joissa jäteastian tyhjennyksestä aiheutuu kunnalliselle jäteyhtiölle normaalia poikkeavia kustannuksia esimerkiksi keräyspaikan olosuhteiden vuoksi.

Lisäpalvelujen hintoja on tarkistettu kustannusperusteisesti ja pieni osa hinnoista nousee. Erityisesti isokokoisten jätteiden noutopalvelun eli Noutokukon hintaa on nostettava, jotta se kattaisi siitä aiheutuvat kustannukset. Lisäpalveluihin on myös lisätty uusia palveluja. Näitä ovat jätelavapalvelu (Lavakukko) ja kompostoripalvelu.

03.10.2019

Lavakukko-palvelulla Jätekuukko tarjoaa asukkaille mahdollisuuden vuokrata lava esimerkiksi isompia siivouksia, remontteja tai pihatalkoita varten. Koska lavojen toimitus tehdään yksittäin jätekeskukselta käsin, voidaan lavoille antaa kiinteä toimituksen, lavavuokran ja jätteenkäsittelyn sisältävä hinta vain Kuopion keskeiselle alueelle (25 km jätekeskuksesta). Kun jätelava toimitetaan kauemmaksi, vaikuttaa matka jätekeskukselle lavapalvelun hintaan.

Kompostoreita Jätekuukko myy kotiin toimituksen ja kompostointiohjeistuksen kanssa, jotta kompostorin hankkiminen olisi mahdollisimman helppoa ja asukkaita saataisiin kannustettua näin biojätteen lajitteluun. Tarjolla oleville kahdelle kompostorimallille on otettu taksaan erilliset hinnat. Molemmat mallit ovat jätehuoltomääräysten mukaisia ympärivuotiseen kompostointiin soveltuvia kompostoreita.

Lajitteluasemien pienkuormamaksut

Pienkuormamaksuilla katetaan lajitteluasemilla vastaanotettujen jätteiden käsittelyn kustannukset. Lajitteluasemien rakenteet, ylläpito ja jätteiden siirtokuljetukset katetaan sen sijaan perusmaksulla, jotta lajitteluasemien vastaanottomaksut saadaan pidettyä kohtuullisella tasolla. Pienkuormamaksut pidetään nykyisen taksan mukaisella tasolla.

Jätelain muutosten vaikutukset taksaan

Kunnan vastuulle kuuluvan jätehuollon laajuus ja kunnallisen jäteyhtiön asiakasmäärät vaikuttavat jätemaksujen tasoon. Kunnan vastuu jätehuollossa on kavennut vuoden 2019 alussa voimaan tulleella jätelain muutoksella (445/2018). Kunnan jätehuoltojärjestelmästä poistuu vuosina 2019-2021 valtion ja seurakuntien hallinto- ja palvelutoiminnan yhdyskuntajätteet sekä yksityisten sosiaali-, terveys- ja koulutuspalvelujen yhdyskuntajätteet.

Hankintoja koskevan sääntelyn muututtua sidosyksikköasemassa toimivat kunnalliset jäteyhtiöt ovat rajanneet lisäksi markkinaehtoisien toimintansa osuutta liikevaihdosta. Jätekuukko on tehnyt yritysjärjestelyjä, joiden myötä se on myynyt keväällä 2019 markkinaehtoisien toimintansa Encore Aluepalvelut Oy:lle, josta Jätekuukko omistaa osuuden. Asiakasmäärien pieneneminen ja katteellisen yritysmyynnin väheneminen supistaa todennäköisesti Jätekuukon tulosta. Koska Jätekuukon tulos on ollut viime vuosina hyvä, ei kuntalaisten ja kuntien jätemaksuja ole ainakaan tässä vaiheessa tarvetta korottaa lainsäädäntöön tehtyjen muutosten vuoksi.

Vaikutusten arviointi

Taksamuutoksen ympäristövaikutukset ovat neutraalit, koska taksamuutokset ovat kohtalaisen vähäisiä.

Jätehuollon kokonaiskustannukset pysyvät suurimmalla osalla kiinteistöjä entisellä tasolla, koska perusmaksut, käsin siirrettävien jäteastioiden tyhjennysmaksut ja aluekeräyspistemaksut säilyvät ennallaan. Niillä noin 300 kiinteistöllä, joilla on käytössään syväkeräys, tyhjennyskustannukset laskevat ja taksamuutokset ovat näin ollen positiiviset.

Taksa ei koske yritysten jätehuoltoa, joten alueella toimivien yritysten osalta yritysvaikutukset ovat neutraalit.

03.10.2019

Esitys

Jätelaus kunta asettaa jätetaksaluonnoksen yleisesti nähtäville. Laus kunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä asiasta. Lisäksi jätelaus kunta varaa alueen toimialueen kunnille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille tilaisuuden lausunnon antamiseen taksaluonnoksesta.

Jätetaksaluonnos sekä kuulutus asian vireillä olosta ja vaikuttamismahdollisuuksista pidetään nähtävillä jätelaus kunnan verkkosivuilla 10.10.–31.10.2019. Asiakirjat lähetetään lisäksi sähköisesti kaikkiin jätelaus kunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista ne omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan lisäksi kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä viikolla 41.

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätetaksaan tehdään tarvittaessa muutoksia ja se tuodaan jätelaus kunnalle päätettäväksi.

Liitteet

- 1 7921/2019 Luonnos jätetaksaksi 1.1.2020 lähtien
- 2 7921/2019 Jätehuoltopalvelujen arvioidut kustannukset v. 2020
- 3 7921/2019 Jäteastioiden tyhjennyshintojen vertailu v. 2019-2020

Valmistelija

Saija Pöntinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5066

Päätösehdotus

Palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Laus kunta hyväksyy palvelupäällikön esityksen.

Päätös

Merkitään, että kaupunginhallituksen edustaja Tiina Kaartinen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

